

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези VII Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(04-05 листопада 2021 р.)**

1 том

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези VII Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 04-05 листопада 2021 р.). — Т.1. - Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2021. — 102 с.

Рекомендовано до друку вченою радою факультету музичної та хореографічної освіти Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Протокол № 3 від 18.10. 2021 р.

Редакційна колегія:

Шип С.В., доктор мистецтвознавства, професор;

Батюк Н.О., кандидат педагогічних наук, доцент

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції

©Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2021

українських пісень та авторські твори М. Лисенка, В. Хлисти, І. Соневицького та ін. в магістерському концерті «Моя Україна співуча душа» (2020).

Учасники колективу залюбки приймають участь в концертних програмах на базі факультету та університету, на площадках міста і області. Так, в жовтні цього року в концерті до 90-річчя О. Білаша хор виконав його відомий твір «Сину, качки летять».

Отже, можемо зробити висновки, що хор по-праву займає гідне місце в творчому житті університету та міста, планує нові цікаві творчі проєкти. Сredo колективу залишається незмінним – прагнення забезпечити можливість студентам творчо працювати, реалізовувати свої музичні уподобання, пізнавати традиції українського народу, адаптуючи їх в сучасному молодіжному середовищі, що є основою успішної діяльності хорового колективу.

Ашихміна Н. В., к.п.н., доц.;

Ден Сіює, здобувач

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний

університет імені К.Д. Ушинського»;

ДЕЯКІ МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МУЗИЧНО-РИТМІЧНОГО ПОЧУТТЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Однією з основних музичних здібностей є музично-ритмічне почуття, розвиток якого займає значне місце в системі виховання музичної культури молодших школярів. Почуття ритму – не тільки музична здібність, це – одна з першооснов життя і необхідна умова для відчуття його повноцінності.

У системі музичного виховання розвиток музично-ритмічного почуття є важливим і складним питанням, вирішенню якого приділялося багато уваги з боку багатьох музикознавців і музичних педагогів, серед яких: Б. Асаф'єв, Л. Баренбойм, Т. Боровик, Л. Виноградов, Е. Жак-Далькроз, З. Жофчак, В. Куш, З. Кодай, М. Монтессорі, К. Орф, К. Стеценко та багато інших. Сучасними дослідниками з галузі музичної освіти сьогодні продовжуються наукові розвідки щодо розробки системи розвитку музично-ритмічного почуття школярів різних вікових груп. Учені наголошують, що розвиток метро-ритмічного почуття, як одного з компонентів багаторівневої системи музичних спеціальних і загальних здібностей, є одним із першочергових завдань мистецької педагогіки.

Аналіз умовиводів дослідників у галузі музичного мистецтва дають змогу дійти висновку, що музично-ритмічне почуття є здатністю особистості до активного (зокрема, через рухи) переживання музики, відчуття емоційної виразності музичного ритму та точного його відтворення. Структура цієї музичної здібності розвивається в онтогенезі певної послідовності компонентів: почуття метру – почуття темпу – почуття ритмічного малюнка. Розуміння сутності та компонентного змісту музично-ритмічного почуття дає змогу зробити припущення щодо ефективних методичних засад розвитку цієї музичної здібності в молодших школярів.

Одним із перших етапів у системі розвитку музично-ритмічного почуття молодших школярів на уроках музичного мистецтва є формування навичок, пов'язаних із сприйняттям і відтворенням рівномірної послідовності однакових тривалостей (почуття метру). Усталення цієї навички, фундаментальної в початковому ритмічному вихованні взагалі, відбувається на матеріалі добре знайомих музичних творів (найчастіше – пісень). Жодний із видів музичної діяльності (наприклад, ритмічно організоване зіставлення двох суміжних звуків тощо) не може бути актуальним, якщо школяр виявиться нездатним до внутрішнього відчуття і відтворення рівномірності чергування однакових часових часток.

Сприйняття музики молодшими школярами цілком безпосередньо супроводжується тими чи іншими руховими реакціями, які більш або менш точно передають часовий хід музичного руху. На перших етапах музичного навчання доцільним шляхом розвитку музично-ритмічного почуття є ритміка, яка розуміється як передача метроритму музики в простих і легкодоступних рухах. Методика музично-ритмічного виховання здобувачів початкової освіти повинна враховувати безпосередньо-емоційну реакцію молодших школярів на музику та їх рухливі можливості. Діти молодшого шкільного віку відчують потребу в русі, їм властива рухова активність, тому для них комфортним є сприйняття музику через рух. Використання на уроках музичного мистецтва елементів занять із ритміки допомагає вчителю зробити висновок про рівень розвиненості не тільки музично-ритмічного почуття дітей, а й уваги, музичної пам'яті, сприйняття музики тощо.

Якщо на першому етапі музично-ритмічного виховання добре сформовані навички сприйняття та відтворення мірної пульсації рівновеликих часток, тоді, згодом, вони стануть основою для розвитку іншого компонента музично-ритмічного почуття – почуття темпу (вміння відчувати музику в єдиному русі). Виконання будь-якої музики (гра на музичних інструментах, спів) супроводжується, як

правило, акцентуванням. З акцентом, як обов'язковим атрибутом «виконавської мови», молодші школярі «зустрічаються» практично на перших же уроках музичного мистецтва. Якщо уроки «збагачені» цікавими музичними прикладами з різнохарактерним і достатньо рельєфним акцентуванням, тоді на «акцентну» сторону музично-ритмічного комплексу здійснюється постійний та інтенсивний вплив.

Третім компонентом музично-ритмічного почуття є відчуття співвідношення тривалостей (ритмічного малюнка). Орієнтація в ритмічних структурах, порівняння і розрізнення різних за часовою «вартістю» тривалостей звуків – навичка фундаментальна, яка органічно властива будь-якій музично-виконавській діяльності. Формуванню цього компоненту музично-ритмічного почуття, зокрема, сприятиме слухання різних музичних творів за жанрами для ознайомлення з різними ритмічними малюнками як засобами музичної виразності (рівний, спокійний ритм в лагідній пісенній музиці і гострий, пунктирний – в маршових творах тощо).

Отже, музично-ритмічне почуття молодших школярів – це здатність до активного (зокрема, через рухи) переживання музики, відчуття емоційної виразності музичного ритму та точного його відтворення. Структура музично-ритмічного почуття розвивається в молодших школярів в онтогенезі певної послідовності компонентів: почуття метру, темпу, ритмічного малюнка, а ефективність розвитку цієї музичної здібності залежить від: цілеспрямованості та систематичності цього процесу; зацікавленості дітей; різноманітності активної музичної діяльності.

Леонова Н.М.

КЗ «Харківський фаховий вищий коледж мистецтв»

ПИТАННЯ РОЗВИТКУ МУЗИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ НА ПРИКЛАДІ ЗАСТОСУВАННЯ У НАВЧАННІ ЗДОБУВАЧІВ МУЗИЧНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ ДИДАКТИЧНО-ОРІЄНТОВНИХ ВПРАВ

Закладена творчим суспільством естетична норма виконання музичних творів напам'ять склала для науковців, фахівців з музичної психології, викладачів музичних мистецьких дисциплін, арт-педагогів та арт-терапевтів великий спектр питань у створенні форм, засобів та методів для вивчення музичного тексту